

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1920 kl. 5 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 9, i anledning av herr Vennerströms m. fl. motion, nr 217, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående militärväsendets totala avskrivning.

Uti en inom andra kammaren avgiven, till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 217, har herr Vennerström m. fl. hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av en fullständig plan för militärväsendets totala avskrivning.

Motionen.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammarens femte tillfälliga utskott, som vid 1918 och 1919 års riksdagar haft att taga ställning till motioner av liknande innebörd, har avstyrkt dessa motioner under hänvisning dels till frågans internationella sammanhang, dels ock till det arbete för rustningarnas begränsning, som för vårt lands del ägt rum och ytterligare ställts i utsikt. Utskottet har vid nämnda tillfällen funnit riktig den tillslutning till strävandena att efter det stora världskriget söka skapa en varaktig fred och en internationell rättsordning i syfte att trygga freden och möjliggöra rustningsbördornas avveckling, varåt den närmast föregående regeringen givit uttryck i sin programförklaring. Utskottet har vidare uttalat sin anslutning till planen att efter kriget upptaga vår försvarsfråga till ingående granskning i överensstämmelse med den principförklaring, som nyss berörts. Kammaren har för sin del biträtt den mening utskottet givit uttryck åt.

Utskottet.

Sedermera har Sverige inträtt i nationernas förbund, varjämte den förut omtalade försvarsrevisionen blivit igångsatt.

Förbundsakten förutsätter, att varje stat skall önska upprätthålla försvarsanstalter till »det minimum, som är förenligt med den nationella säkerheten och med genomförandet av internationella förpliktelser förmedelst samfällid aktion». Enligt den mening, som vid ärendets behandling uttalats av de svenska statsmakterna, står det dock den enskilda staten fullkomligt fritt att för sin del betrakta det minimum, som den finner sig behöva för sin nationella säkerhet, såsom tillfyllest även för eventuella bidrag till en förbundsaktion.

Det bör enligt utskottets mening tillkomma den nu sittande försvarsrevisionen att utreda och framlägga det förslag till en första begränsning i större mått av försvarsbördorna, som Sverige i anslutning till förbundsaktens innebörd bör kunna företaga. Att en verklig begränsning i sådant hänseende är avsedd, framgår av aktens artikel 8, i vilken förbundets medlemmar förklara sig erkänna, att fredens bevarande erfordrar de nationella rustningarnas begränsning till det minimum, som ovan angivits. Enligt de försvarsrevisionen givna direktiven har denna också att »upptaga vårt försvarsproblem i hela dess vidd», och »den bör utgå från en allsidig prövning av den grundläggande frågan, om och i vad mån denna nya internationella rättsordning samt lärdomarna från den stora världskatastrofen giva grund för den avveckling av rustningsbördorna, som är ett behov för alla folk».

Då utskottet härmed angivit de synpunkter av principiell natur, efter vilka arbetet för rustningarnas begränsning enligt utskottets mening bör bedrivas, framgår därav, att utskottet icke kan ansluta sig till motionärernas förslag, att Sverige nu utan vidare skulle förklara sig berett att avrusta.

Med hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 20 april 1920.

På utskottets vägnar:

IVAR SWARTLING.

Närvarande: herrar Swartling, Ljungberg, Bengtsson i Kullen, Molin i Aspa, Sjöström, Holmner, Gustafson i Vimmerby,* Smedberg, Andersson i Falkenberg och Jansson i Ljusterö.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.